

НОВИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Україна та Словаччина, як сусідні держави, давно перебувають у тісних економічних, дипломатичних та туристичних зв'язках, тому часто виникає потреба словацько-українського чи українсько-словацького перекладу. Завдяки цьому підручник Ярміли Кредатусової "Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajínistov"¹ є дуже актуальним і необхідним, оскільки він є першим виданням, де зіставляються словацькі та українські вирази з галузі підприємництва, промисловості, туризму та економіки.

Структура рецензованого підручника добре продумана. Він складається з 8 розділів, присвячених актуальним для перекладу темам: підприємництво та торгівля, промислове та сільськогосподарське виробництво, економіка, банківська справа, страхування, соціальне забезпечення, угоди, послуги та туризм.

У першому розділі "Підприємництво та торгівля" розглядаються найбільш вживані вирази на цю тему та подаються вдало підібрані тексти для перекладу. На початку розділу вміщено українсько-словацькі еквіваленти термінів, які необхідно засвоїти з даної теми, як наприклад, *боргові зобов'язання – dlhopisy, постачальник – dodávateľ, проводити платіжні розрахунки – realizovať platby* та інші. До теми вдало підібрано 18 вправ, спрямованих на уникнення словацько-української мовної інтерференції. Подаються можливі еквіваленти зі словами *dogovір, угода – dohoda, obchod* в українській та словацькій мовах. Уривки текстів для перекладу підібрані таким чином, щоб якомога більше охопити лексику та термінологію підприємництва української та словацької мов. Перекладаючи такі тексти, студенти отримують певні навички перекладу, навчаються правильно перекладати тексти економічного характеру, засвоюють відповідну термінологію та правильно використовують її при перекладі.

Другий розділ підручника присвячений термінології промислового та сільськогосподарського виробництва. На початку подаються уже словацько-українські терміни та словосполучення для запам'ятовування. Перші 7 вправ призначені для ознайомлення та вивчення словацько-українських еквівалентів з ключовими словами *výroba, výrobný, zariadenie*, які в українській мові перекладаються різними словосполученнями. Інші вправи спрямовані на переклад текстів з української мови словацькою мовою. Цікавою є вправа, де пояснюються перекладні еквіваленти *výrobok, produkt, tovar*, та подаються словацькі та українські словосполучення з цими словами. Також цікавими є, наприклад, завдання, де необхідно доповнити певні речення, перекласти дея-

¹ Kredátusová, Jarmila: Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajínistov. – Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2011. – 171 s. ISBN 978-80-555-0344-8, EAN 9788055503448.

кі вирази. У цьому розділі подаються вже й тексти для перекладу зі словацької мови українською.

У третьому розділі "Економіка" розглядаються терміни економічного характеру. Розділ традиційно починається із запам'ятовування важливих та актуальних словацько-українських словосполучень та термінів, як *nepriama daň – непрямий податок, акциз, hrubý domáci produkt – внутрішній валовий продукт, penále – пеня, daňové odvody – податкові відрахування* та інших. У цьому розділі, окрім вправ на запам'ятовування виразів, наводяться і вправи, де необхідно доповнити певні речення, перекласти деякі вирази. Похвально, що є вправи, які знайомлять з контекстуальними відтінками значення синонім української та словацької мов. Також наводяться завдання, де необхідно виправити текст, перекладений комп'ютером, вибрати найкращий еквівалент при перекладі.

Логічно, що у четвертому розділі після економічних термінів, розглядаються терміни банківської справи. Розділ так само починається із запам'ятовування основних словацько-українських термінів з галузі банківської справи. У 24 вправах авторка охоплює основну лексику цієї теми. Багато вправ зосереджені саме на запам'ятовування словацько-українських перекладних еквівалентів зі словами *úška, účet, bankový*. Є вправи, де вказується на різницю між поняттями *валюта та девізи, чек та вексель*, вживання виразів *зарубіжний і іноземний та закордонний і зовнішній* в українській мові та подаються словацько-українські еквіваленти, де використовуються ці слова. Цікавою є вправа, де необхідно перекласти словацькою мовою правила обслуговування вкладних (депозитних) рахунків.

Наступний розділ присвячений страхуванню, де необхідно вивчити основні терміни страхової системи. Він також починається із запам'ятовування основних виразів. Є вправи, де подаються словацько-українські еквіваленти окремих типів страхування, що на сьогодні є дуже актуальним. Найвні також вправи, на запам'ятовування виразів *сплатити і заплатити* та вживання їх у тексті. Цікавими є вправи, де необхідно порівняти словацький та український переклад тексту медичного страхування.

Шостий розділ присвячений соціальному забезпеченню громадян. Розділ починається вже із запам'ятовування українських термінів, як *трудовий договір, колективний договір, контракт, умови розірвання договору* та інші у тексті, до яких необхідно дібрати відповідний словацький еквівалент. Цікавою є вправа, де порівнюються словацькі та українські дати та час. У розділі також подаються вправи на запам'ятовування та правильне вживання словацьких та українських виразів зі словами *služba, podpora, dávka, príspevok*. Інші вправи зосереджені на переклад текстів словацькою та українською мовами.

У сьомому розділі – "Угоди" розглядаються основні терміни, пов'язані з укладанням угод. Цей розділ містить цікаві та змістовні вправи, яких є аж 27,

на вивчення лексики, часто вживаної в угодах. Також добре методично розроблено вправи на розрізнення контекстуальних відтінків виразів *договір, угода, контракт, зобов'язання* та *обов'язок, боржник* та *кредитор*. Багато вправ призначено на переклад уривків правових документів, на запам'ятовування словацько-українських та українсько-словацьких еквівалентів. Дуже добре, що є вправи, де необхідно перекласти зразки договорів, доповнити пропущені вирази в реченнях, підібрати кращий еквівалент у контексті.

Восьмий розділ призначений для засвоєння лексики та термінів зі сфери послуг та туризму. Це один з найбільших розділів, який вміщає аж 39 вправ, де зіставляються словацькі та українські терміни з області туризму та послуг. Розділ знайомить студента з культурними пам'ятками Братислави, Пряшева, Попраду у Словаччині та Києва і Львова в Україні. Також наявні уривки текстів для перекладу, де надаються послуги лижних курортів Словаччини та України. Представлені також вправи для засвоєння лексики готельного бізнесу. Дуже багато вправ саме на запам'ятовування словацько-українських еквівалентів та застосування їх у контексті.

Отже, теми та вправи у підручнику розроблені таким чином, щоб студент поступово засвоював переклад еквівалентів з певної галузі, запам'ятовував вирази та терміни. Майже у кожній вправі враховується словацько-українська інтерференція. Вправи розроблені методично чітко і правильно. Виконавши всі завдання, студент набуває навиків перекладу та опанує необхідні вирази та терміни.

Родзинкою праці є словацько-український та українсько-словацький словник тих виразів та термінів, які студенти поступово засвоюють у підручнику. Завдяки цьому підручник набуває не тільки наукового та методичного, але й практичного значення.

Однак у підручнику, можна знайти декілька дискусійних моментів, які переважно стосуються перекладу термінів українською мовою. Наприклад, до слова *dlžník* (ст. 44), яке у підручнику перекладається як *позичальник*, на нашу думку можна б було додати і інші значення, наприклад, *боржник*. Термін *spotřebná daň* (ст. 38) краще перекладати як *споживчий податок, акцизи*. Запропонований переклад цього терміну *податок на окремі товари споживання* має описовий характер.

Підручник Ярміли Кредатусової "Odborný preklad v praxi. Učebnica s cvičeniami pre ukrajínistov" є першою ластівкою серед підручників такого типу в галузі словацько-українського перекладознавства. Сподіваємося, що він стане у пригоді не тільки українцям у Словаччині, але й словакістам в Україні, а також студентам, лексикографам, перекладачам, та всім хто цікавиться словацько-українським перекладом.

Л.Т. Буднікова